

ROGER JIMÉNEZ MONCLÚS, president de la Fundació Consell de la Informació de Catalunya,

CERTIFICA: Que en relació a l'expedient núm. 1/2019 els membres del Consell de la Informació de Catalunya en reunió plenària de data 9 d'abril de 2019 (CIC) van adoptar per unanimitat el següent acord, segons la documentació de l'expedient:

“Expedient núm. 1.2019

ASSUMPTE

Amb data 13 de desembre de 2018, el Síndic de Greuges de Catalunya trasllada al Consell de la Informació de Catalunya la queixa presentada per la senyora R.C.S., referida a una possible filtració de dades que permetia la identificació del seu fill, en la notícia sobre la sentència que va condemnar per assetjament escolar al Consorci d'Educació de Barcelona. En la queixa, la senyora C. considerava que la possible identificació del seu fill a través del nom de l'escola, de l'edat i de l'aula suposava una revictimització del menor. La notícia es va publicar els dies 9 i 10 de maig de 2018. L'escrit del Síndic també fa referència a l'informe emès per la Inspecció d'Educació que informava de la presència de periodistes i càmeres de televisió al centre escolar, el dia 10 de maig, presència que “va generar disgust al professorat i a l'equip directiu”.

ANTECEDENTS

L'escrit del Síndic de Greuges recull la queixa presentada per la senyora R.C.. Admet que “d'acord amb la informació consultada no consta que la identitat de la víctima transcendís en les informacions aparegudes als mitjans”, però creu que “amb la informació facilitada als mitjans per la pròpia defensa” i amb la difusió del nom de l'escola, de l'aula, de l'edat de l'alumne i d'altres elements es podia “deduir qui és la víctima i la família en un entorn proper com és el mateix àmbit escolar”.

En aquest sentit, i en relació a la possible “vulneració del dret a la intimitat, honor, dignitat i recuperació emocional d'un infant víctima”, el Síndic esmenta l'article 39 de la Convenció de Nacions Unides pels drets de l'infant i, sobretot, l'article 64.3 de la Llei 14/2010 del Parlament de Catalunya que indica que “els mitjans de comunicació social que emeten o tenen difusió en el territori de Catalunya han de tractar amb una cura especial qualsevol informació que afecti els infants o adolescents evitant difondre el nom, la imatge o les dades que en permetin la identificació quan apareixen com a víctimes, testimonis o inculpats en causes criminals llevat del cas que ho siguin com a víctimes d'homicidi o assassinat o quan es divulgui qualsevol fet relatiu a llur vida privada que n'afecti la reputació i el bon nom”.

En la reflexió sobre la queixa presentada, el Síndic es pregunta fins a quin punt la difusió del nom i de imatges d'un centre educatiu associada a un fet negatiu pot vulnerar els drets a la dignitat, l'honor i la pròpia imatge dels infants que en formen part, i no només de la víctima. En aquest sentit, remarca que “sempre que es pugui evitar i no sigui essencial per al relat de la notícia, cal evitar fer constar el nom del centre, tot exigint una ponderació entre el dret a la informació i els altres drets que hi col·lisionen”.

Finalment, l'escrit adverteix que "cal preservar els centres de la pressió mediàtica" més enllà de si hi ha o no consentiment ja que "pertorben el normal funcionament del centre i per tant també el dret a l'educació".

Els mitjans que van publicar la informació sobre la sentència per assetjament escolar i *que cita la queixa són:*

TV3: <https://www.ccma.cat/324/condemnen-la-generalitat-per-un-cas-dassetjament-escolar-de-p4-fins-a-1r-de-primaria/noticia/2854689/>

El Periódico: <https://www.elperiodico.com/es/educacion/20180510/acoso-escolar-condena-administracion-bullying-alumno--p-4--barcelona-6810171>

El País https://elpais.com/ccaa/2018/05/09/catalunya/1525879404_850414.html

Nació Digital:

<https://www.naciodigital.cat/noticia/154570/condemnen/consorci/educacio/barcelona/indemnitzar/infant/victima/assetjament>

Ara: https://www.ara.cat/societat/Condemnen-Consorci-Barcelona-indemnitzar-dassetjament_0_2012198912.html

La Vanguardia:

<https://www.lavanguardia.com/politica/20180510/443469700940/un-juez-condena-a-la-generalitat-por-no-atajar-el-acoso-que-sufria-un-alumno.html>

AL-LEGACIONS

Han presentat al·legacions *La Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA)* i *Nació Digital*.

La senyora Vanessa Farré, Responsable de Relacions Institucionals de la CCMA, sosté que a la difusió de la notícia no hi va aparèixer "cap menor identificable" ni "cap imatge que permetés deduir qui és el menor" ni "cap dada que permetés identificar-lo" i que "només apareixen com a protagonistes organismes de l'Administració", com "Ensenyament, Jutjat, Centre Escolar, Consorci Educació,..." Com a centre d'educació la notícia identifica el nom de l'escola pública La Caixa. En el seu escrit, la senyora Ferré conclou que després d'una "lectura analítica de tot el Codi Deontològic, no considerem que s'hagi vulnerat cap dels criteris que conté"

Per part de Nació Digital, el seu director Miquel Macià escriu que "la informació publicada consistia en una nota de l'Agència Catalana de Notícies" i que el mitjà que ell representa "no es va fer present al centre ni va interferir en els moviments dels infants ni va pressionar els professors per obtenir declaracions. Tant mateix, el senyor Macià reconeix també que "és molt plausible que per acomplir la finalitat social de la publicació no fos necessari esmentar el nom de l'escola i encara menys els cursos en els quals s'havien produït els fets" atès que aquestes dades "no afegien res a la informació" i que "havent-hi implicacions de menors hauria estat millor no publicar-les".

PONÈNCIA

Els criteris del Codi Deontològic que la informació analitzada podria estar vulnerant són l'11, (protegir els drets dels menors) i el 4 (utilitzar mètodes lícits i dignes per obtenir informació) i 6 (conciliar els drets individuals amb el dret del públic a saber) si, com assegura la Inspecció d'Educació, "la presència de

periodistes i càmeres de televisió” a l’entorn del centre escolar va “generar disgust al professorat i equip directiu”.

El Criteri sisè fa explícit que “cal evitar difondre la identitat dels menors quan apareixen com a víctimes”. És cert, com reconeix el mateix escrit del Síndic de Greuges, que en cap cas va transcendir el nom del menor. Però cal analitzar si només eludint el nom de la víctima, la seva identitat queda preservada suficientment. La Llei del Parlament de Catalunya *dels drets i les oportunitats en la infància i l’adolescència*, a la qual fa referència el Síndic, estableix clarament que els mitjans de comunicació “han de tractar amb una cura especial qualsevol informació que afecti els infants o els adolescents, evitant difondre’n el nom, la imatge o les dades que en permetin la identificació, quan apareixen com a víctimes”.

Les dades publicades que en podien permetre la identificació eren el nom de l’escola, els anys durant els quals es van produir els fets, els nivells escolars que cursava la víctima i la seva edat. Dels sis mitjans relacionats en l’escrit del Síndic de Greuges,

El Periódico és l’únic que omet el nom del centre (fa referència exclusivament a que els fets van ocórrer en una escola de Barcelona). Sí que publica l’edat del nen, els nivells que cursava i els anys durant els quals es va produir l’assetjament. TV3 cita explícitament el nom del centre i els cursos P4, P5 i 1er. de Primària. I la resta, a més del nom i els nivells escolars, cita també el període 2013 a 2016 en el qual s’havien produït els episodis de *bullying*.

No podem menystenir el valor social de la informació en fets que donen visibilitat a pràctiques reprovables com l’assetjament escolar i a altres formes de violència. Però el periodisme ha de fer compatible aquesta funció social amb la preservació dels drets de les víctimes. Creiem que, en la informació analitzada, la publicació del nom de l’escola juntament amb l’edat, els cursos i els nivells escolars de la víctima permetien la seva identificació, si més no en l’entorn proper a l’alumne. Tot i que el nom del centre pot ser rellevant des d’un punt de vista informatiu, creiem que la seva difusió no era necessària en tant que, combinat amb la resta de dades, permetia identificar la víctima. Sí que creiem rellevant que la informació faci referència, exclusivament, a l’edat i els nivells escolars de l’alumne. Sense conèixer el centre escolar, i en un context urbà com el de la ciutat de Barcelona, aquestes dades fan impossible la identificació del menor i permeten, en canvi, contextualitzar adequadament la informació i fer visible que l’assetjament escolar és possible a nivells infantils.

És remarcable el fet que el propi director de *naciodigital.cat* reconegui en les al·legacions aportades a petició d’aquest Consell que el nom de l’escola i altres dades “no afegien res a la informació”. I en aquest sentit, el Consell de la Informació de Catalunya recomana al mitjà la supressió del nom del centre en la notícia que segueix accessible al seu web. Des del reconeixement de l’error, la possibilitat d’una edició contínua permet, en un portal de notícies, una rectificació molt més dinàmica als mitjans digitals que no pas als mitjans convencionals.

Pel que fa a les imatges, la meitat dels mitjans opten per fotografies al·legòriques (*Ara*, *TV3*, *El Periódico*) d’arxiu (*Naciodigital.cat*) del propi centre (*El País*) i sense foto (*La Vanguardia*). Caldria analitzar si una fotografia d’arxiu, en la qual s’identifica a menors, associada a una notícia negativa és la millor manera d’aportar una imatge visual a una informació (*Naciodigital.cat*). I pel que fa a *El*

País, la fotografia és d'un passadís de l'escola La Caixa -ho diu el peu de foto- on s'hi veu, d'esquena, una persona adulta, suposadament del servei de neteja.

Els criteris quart i sisè fan referència als mètodes per obtenir informació. El quart diu que “és inacceptable l'ús de càmeres ocultes i de qualsevol altre procediment subreptici o enganyós per obtenir informacions, imatges i testimonis”. I el sisè assenyala que “cal reconèixer a les persones individuals i jurídiques el dret a no proporcionar informació ni respondre preguntes” i que “l'assetjament intimidador i persistent és una pràctica reprovable”.

La queixa cita l'Informe de la Inspecció d'Educació del 10 de maig de 2018 que recrimina la presència de càmeres i periodistes al centre escolar. I en aquest sentit, el Síndic recomana als mitjans que “ponderin la presència a les portes del centre, prenent imatges i entrevistant a membres de la comunitat educativa” per a no dificultar la convivència i “el compliment de les funcions educatives que aquest té encomanades”.

Certament, cal preservar els centres escolars de la pressió mediàtica i ser molt curós en l'obtenció del material informatiu referent a totes les institucions on hi ha menors. La queixa, però, és generalista. Explica que la presència dels mitjans va disgustar al professorat però no assenyala cap cas concret que pugui ser objecte d'anàlisi per part d'aquest Consell. En aquest sentit, no veiem motius suficients per creure que, en aquest cas, s'hagin vulnerat ni el Criteri 4 ni 6. En tot cas, el CIC vol reiterar una vegada més la recomanació a tots els periodistes i representants dels mitjans informatius que vetllin per l'acompliment dels criteris establerts al Codi Deontològic i de manera més escrupolosa, si és possible, quan hi hagi menors involucrats en les informacions tractades.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

ACORD

Analitzades les informacions objecte de la queixa presentada, considerem que en publicar el nom de l'escola i altres dades que permetien identificar el subjecte de la informació, un menor víctima d'assetjament escolar, els mitjans *TV3*, *El País*, *Naciodigital.cat*, *Ara* i *La Vanguardia* han vulnerat al criteri 11 del Codi Deontològic de la Professi3 Periodística a Catalunya que recomana protegir la identitat dels menors.

Considerem també que, en tant que ha omès el nom del centre, la informació de *El Peri3dico* no permet identificar al menor.

Per ulti3m, no veiem motius suficients per considerar que s'hagin vulnerat els Criteris 4 i 6 en els mètodes per obtenir la informació, a partir del caràcter generalista de la queixa.

I per que així consti s'estén la present certificació a Barcelona en data 19 d'abril de 2019. Certifico.